

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan het WZC Sint-Margaretha te Holsbeek.

Laurane Dupont

Colofon

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan het WZC Sint-Margaretha te Holsbeek
--

Initiatiefnemer:	Zorggroep Zusters van Berlaar
Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Leidinggevend archeoloog:	Laurane Dupont
Auteurs:	Laurane Dupont
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2021, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Hoofdstuk 1 Samenvatting van het reeds uitgevoerd onderzoek	3
1.1 Archeologienota	3
Hoofdstuk 2 Landschappelijk bodemonderzoek	7
2.1 Beschrijvend gedeelte	7
2.1.1 Administratieve gegevens	7
2.1.2 Archeologische voorkennis	8
2.1.3 Onderzoeksopdracht	8
2.1.4 Afwijkingen t.o.v. het Programma van maatregelen (PVM)	9
2.1.5 Afwijkingen t.o.v. de Code van goede (CGP)	10
2.2 Assessmentrapport	10
2.2.1 Beschrijving van de bodemopbouw	10
2.2.1.1 Pedogenetische zone 1: verharding < 1m diepte	17
2.2.1.2 Pedogenetische zone 2: A-C profiel	18
2.3 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	20
2.4 Impactbepaling van de geplande werken op het bodemarchief	20
2.5 Potentieel op kenniswinst	20
2.6 Beantwoording onderzoeksvragen	21
2.7 Conclusie en afweging vervolgonderzoek	22
Hoofdstuk 3 Proefsleuvenonderzoek	24
3.1 Beschrijvend gedeelte	24
3.1.1 Administratieve gegevens	24
3.1.2 Archeologische voorkennis	25
3.1.3 Onderzoeksopdracht	25
3.1.4 Vooropgestelde onderzoeksmethode en -technieken	25
3.1.5 Aanpassingen t.o.v. de oorspronkelijke afbakening van het vergunningsgebied	27
3.1.6 Afwijkingen t.o.v. het Programma van maatregelen (PVM)	30
3.1.7 Afwijkingen t.o.v. de Code van goede praktijk (CGP)	37
3.2 Assessmentrapport	37
3.2.1 Beschrijving van de bodemopbouw	37
3.2.2 Vergelijking met de resultaten van het landschappelijk booronderzoek	42
3.2.3 Beschrijving van de sporen	44
3.3 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	46
3.4 Impactbepaling van de geplande werken op het bodemarchief	46
3.5 Conclusie en afweging vervolgonderzoek	47
Hoofdstuk 4 Programma van maatregelen	51

4.1 Administratieve gegevens	51
4.2 Gemotiveerd advies	52
4.3 Programma van maatregelen voor een opgraving	53
Bijlagen	p.

4.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2021 C 442 (landschappelijk bodemonderzoek) 2021 D 338 (proefsleuven)
Aanleiding:	De nota werd opgesteld naar aanleiding van een aanvraag tot het bekomen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De totale kadastrale oppervlakte bedraagt ca. 4299 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Laurane Dupont OE/ERK/Archeoloog/2018/00212 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Actoren:	Laurane Dupont (veldwerkleider) Amber Myngher (archeoloog)
Locatie:	Holsbeek, Kortrijksebaan 4 Bounding box: punt 1: x= 177380 , y= 178947 punt 2: x= 177576, y= 179096 Holsbeek, Afd. 1, sectie B, perceelnummer 153D3
Periode uitvoering:	25 mei 2021
Relevante termen:	Proefsleuven, (Zand)leemstreek, vlakdekkende versterking
Bebouwde zones:	Het projectgebied is gedeeltelijk bebouwd en verhard

4.2 Gemotiveerd advies

Binnen het onderzoeksgebied werd zowel een landschappelijk booronderzoek als een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Het landschappelijk onderzoek uitgevoerd op donderdag 1 april stelde de verwachting van *in situ* prehistorische artefactvindplaatsen van jager-verzamelaars bij naar laag. Ook werden enkele zones als verstoord gekarteerd. Het proefsleuvenonderzoek voor fase 1 kon niet worden bewerkstelligd. Bij de start van het veldwerk, op dinsdag 25 mei, werd vastgesteld dat het terrein sterker verstoord was dan voorheen ingeschat. De grondwerker had bij het weghalen van de verharding voor de parking (klinkers) ook een onderliggende betonlaag verwijderd waardoor het terrein tot op de tertiaire sedimenten vergraven was. Ondanks de recente vergravingen en het niet uitvoeren van de proefsleuven kan met zekerheid worden gesteld dat alle eventueel aanwezige *archaeologicae* ter hoogte van fase 1 door de betonnen funderingslaag t.b.h.v. een voormalige bouwphase reeds vernietigd zijn geweest. De geplande werken zullen bijgevolg in deze zone ingrijpen op een (in kwantitatief en kwalitatief opzicht) beperkt bodemarchief dat geen toegevoegde waarde meer verschaft voor het vergroten van archeologische kenniswinst met betrekking tot de regio. Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd ter hoogte van fase 1. Deze zone mag worden opgenomen op de GGA-kaart (fig. 4.1).

Met dit voortschrijdend inzicht wordt vermoed dat het archeologisch potentieel van fase 2 ook eerder als laag kan worden bijgesteld. Om een gefundeerde inschatting te kunnen maken hierover dient bijgevolg een gerichter landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd te worden om de verstoringsgraad van het terrein in kaart te brengen. Ook het potentieel voor steentijd artefactensites dient opnieuw ingeschat te worden daar de gegevens van het landschappelijk bodemonderzoek onbetrouwbaar bleken. Op basis van deze resultaten kan worden beslist of een vervolgonderzoek al dan niet verantwoordbaar is.

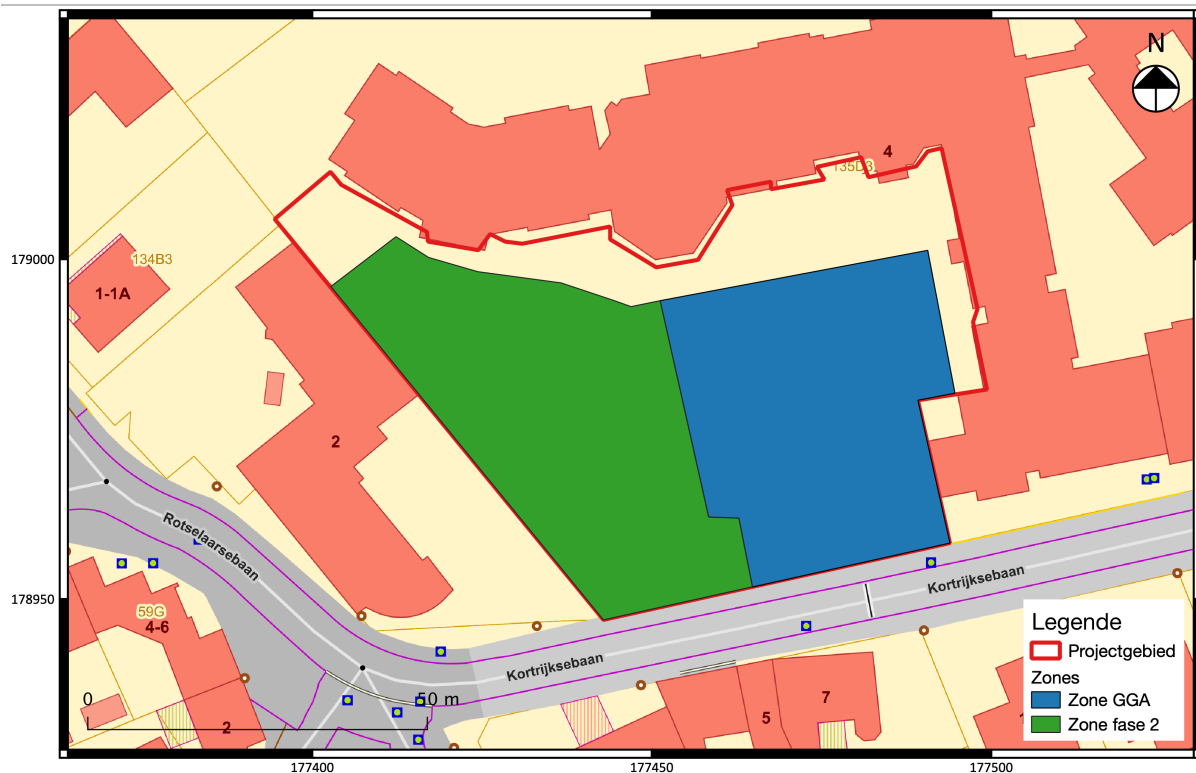

Fig. 4.1: Synthesekaart met zone die op de GGA-kaart mag worden opgenomen.

4.3 Programma van maatregelen voor een vrijgave van fase 1

Omwille van het ontbreken van verder onderzoek of behoud in situ binnen fase 1 van het projectgebied is er geen programma van maatregelen.

Bij vrijgave van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 Art. 5.1.4. van toepassing: “Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap.” Deze aangifte kan gebeuren op <https://www.onroerenderfgoed.be/nl/digitaal-vondstmeldingsformulier>.

4.4 Programma van maatregelen voor fase 2

In het programma van maatregelen bij de archeologienota werd voor het volledige projectgebied een uitgesteld vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek (al dan niet gevolgd door een steentijdraject) en vervolgens proefsleuven. Op uitdrukkelijke vraag van de opdrachtgever werd de uitvoering hiervan in twee fasen opgesplitst. Met het voortschrijdend inzicht van het reeds uitgevoerde onderzoek van fase 1 wordt ter hoogte van fase 2 een grootschalige verstoring vermoed. Voor fase 2 zal bijgevolg eerst en vooral worden toegespijst op het in kaart brengen van de potentiële verstoring door middel van een gerichter landschappelijk booronderzoek vooraleer er al dan niet wordt overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Aangezien de resultaten van het eerder uitgevoerd landschappelijk bodemonderzoek niet volledig overeenstemmen met de vaststellingen na afgraving wordt eveneens het potentieel voor steentijd artefactensites, hoewel de verwachting als laag werd bijgesteld, opnieuw ingeschat.

De onderzoeksmethode beslaat een oppervlakte van 1729 m² zoals dit is afgebakend voor fase 2 van het onderzoek (fig. 2.2). De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen van het assessment beantwoord zijn.

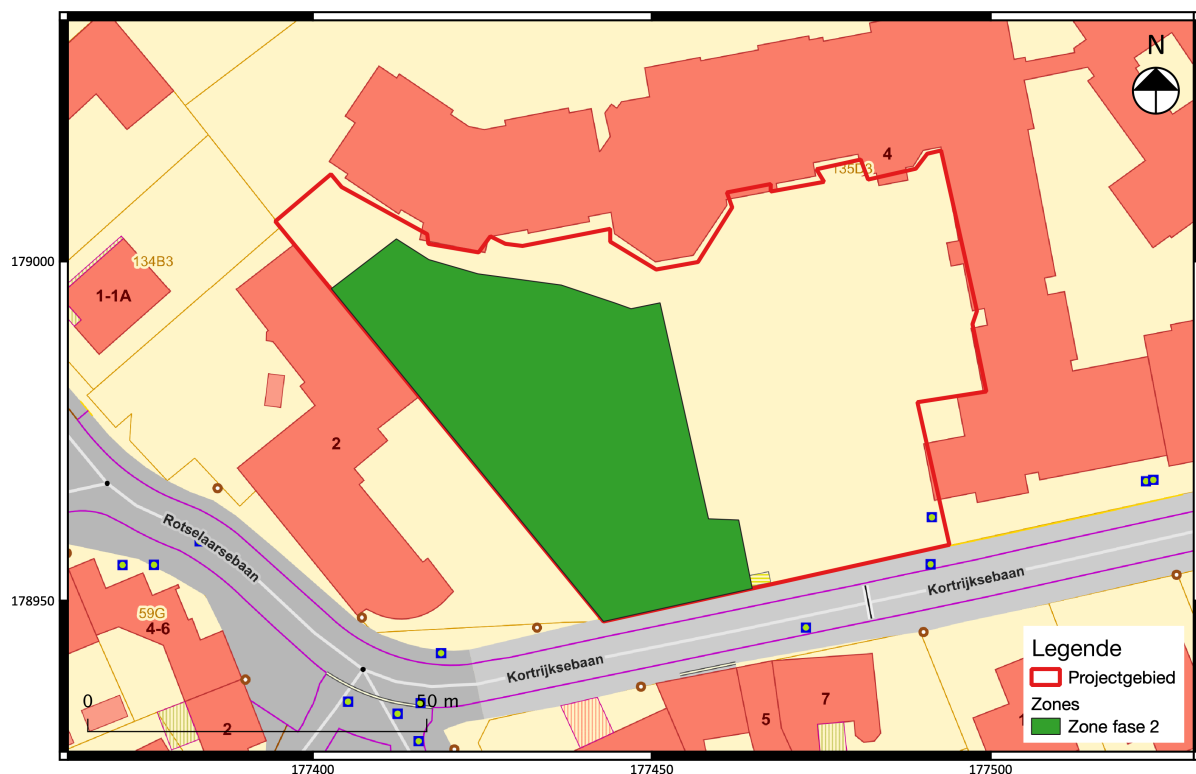

Fig. 4.2: Kadasterplan met inkleuring van de zone van fase 2.

4.4.1 Onderzoekstechnieken

4.4.1.1 Landschappelijk bodemonderzoek: techniek en motivatie

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel om de aanwezigheid en bewaringstoestand van de bodem te onderzoeken. De doelstelling betreft om op basis van de vaststellingen op het terrein een gefundeerde afbakening te maken van archeologisch relevante zones waarbinnen een vervolgonderzoek al dan niet dient plaats te vinden en/of waar behoud in situ mogelijk is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er nog intacte bodems aanwezig?
- In hoeverre is de oorspronkelijke bodem (sub)recent verstoord?
- Is er sprake van een betonnen stabilsatielaag zoals bij fase 1 werd vastgesteld?

Bij de uitvoering van de boringen werden keuzes gemaakt over:

- Het type grondboor
- De diameter van de grondboor
- Het patroon van de boringen
- De afstand tussen de boorraaien
- De afstand tussen boringen in een raai
- De oriëntatie van de boorraaien
- De diepte van de boringen
- De wenselijkheid van het zeven van de boorkern

Deze keuzes zijn afhankelijk van de aard van de ondergrond, de diepte van de boringen, de diepte van de grondwatertafel en de doelstelling en vraagstelling van het onderzoek.²¹

Type boor

De boringen worden mechanisch uitgevoerd met een minimale boorkopdiameter van 7 cm. Door de samenstelling van de grond (verharding) en de specifieke doelstelling van het onderzoek wordt geopteerd voor mechanische boringen voor het beste resultaat.

Boorgrid

Er wordt geopteerd om een grid van 15 bij 15 m te voorzien (fig. 4.3 en 4.4). Zo kan een representatief beeld gevormd worden van de aardkundige opbouw van het projectgebied en een afbakening gemaakt worden van de potentiële verstoring. Er dienen minstens 9 boringen te worden uitgevoerd met een representatieve spreiding over het volledige areaal. Afhankelijk van de terreingesteldheid ter plaatse kan de veldwerkleider de locatie van de boorpunten evalueren en eventueel herlokalisieren. De uiteindelijke locatie van de individuele boorpunten wordt met een landmeetkundige precisie ingemeten.

²¹ Dit alles in overeenstemming met de bepalingen in paragraaf 7.3.2 van de Code van Goede Praktijk.

Boordiepte

De boorprofielen omvatten alle aardkundige eenheden die archeologisch relevant zijn, tot een diepte van 30 cm in de C-horizont of totdat het tertiair sediment wordt geraakt.

Beschrijving van de bodemprofielen

De bodemopbouw wordt gedocumenteerd conform de bepalingen van het FAO Unesco systeem. Alle boorprofielen worden gefotografeerd op een egale en neutrale achtergrond. De dikte van de afzonderlijke aardkundige eenheden dient zoveel mogelijk in overeenstemming te zijn met de dikte zoals ze zijn opgeboord, met aanduiding van boven- en onderzijde.

Verwerking en interpretatie

Het veldwerk resulteert in een lijst met gevisualiseerde boorprofielen (boorstaten) en daaraan gekoppelde plannen. Er wordt een overzichtsplan opgesteld met weergave van de archeologisch relevante pedogenetische zones en één of meerdere terreindoorsneden. Per vastgestelde pedogenetische zone worden de meest representatieve bodemprofielen beschreven en gevisualiseerd in het tekstgedeelte van de nota. Na afloop van het landschappelijk bodemonderzoek worden eventuele zones afgebakend die in aanmerking komen voor vrijgave of aansluitend vooronderzoek met ingreep in de bodem.

Terreingesteldheid

Het terrein is grotendeels verhard. Deze verharding zal pas na het uitvoeren van het grondmechanisch booronderzoek mogen worden verwijderd. Eventuele sloopwerken mogen enkel bovengronds plaatsvinden. Ondergrondse constructies worden hierbij niet verstoord en blijven ter plaatse zitten tot na het nodig archeologisch onderzoek.

Afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek zijn de volgende vervolgtrajecten mogelijk:

1. Ter hoogte van de zones waar een voldoende intacte (paleo)bodem wordt aangetroffen: archeologisch verkennend booronderzoek eventueel gevolgd door waarderend archeologisch booronderzoek en/of een proefputtenonderzoek in functie van steentijd artefactensites en/of een proefsleuvenonderzoek.
2. Indien geen archeologische indicatoren voor steentijd aangetroffen worden of indien de bodembewaring ter plaatse onvoldoende is: proefsleuvenonderzoek.
3. Indien een vlakdekkende verstoring wordt vastgesteld: vrijgave.

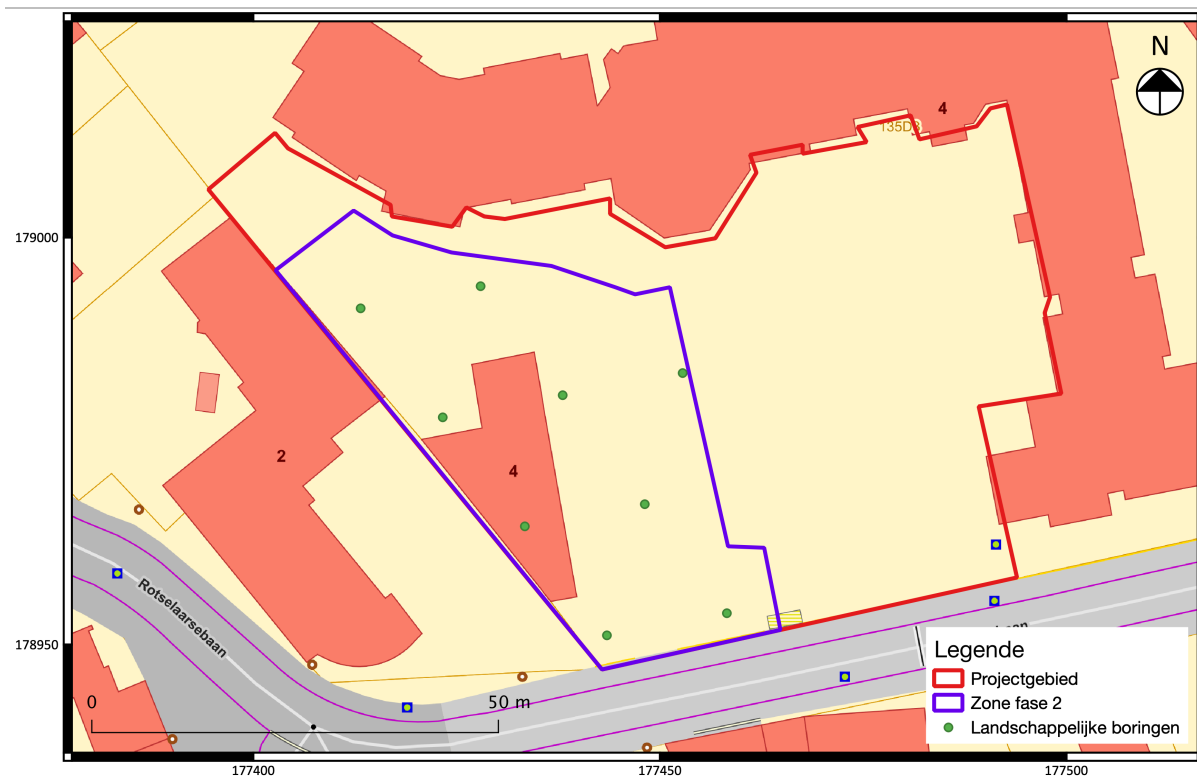

Fig. 4.3: Syntheseplan met aanduiding van de voorgestelde landschappelijke boringen.

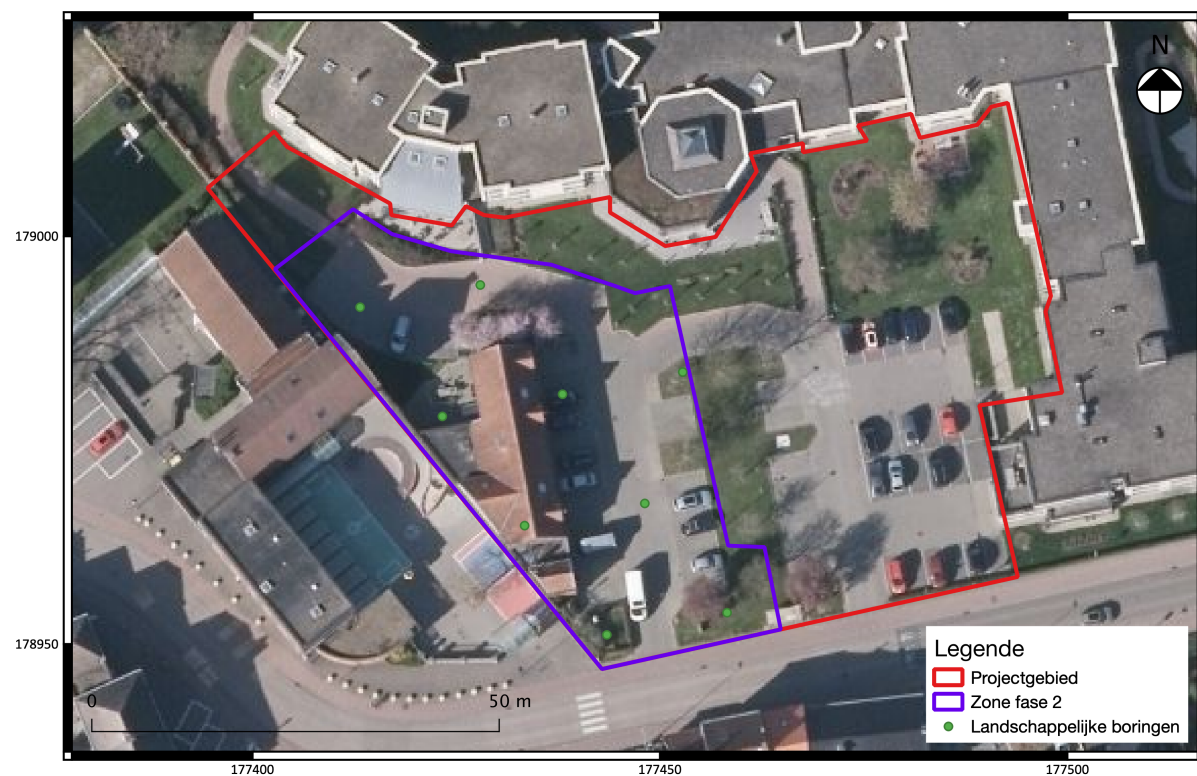

Fig. 4.4: Luchtfoto met aanduiding van de voorgestelde landschappelijke boringen.

4.4.1.2 Verkennend archeologisch booronderzoek: techniek en motivatie

Een archeologisch booronderzoek zal geadviseerd worden in zones waar een voldoende intacte (paleo)bodem²² wordt aangetroffen. Zo moet bij een (begraven) podzolbodem minstens een intacte E-horizont worden aangetroffen om een bewaring van prehistorisch materiaal te kunnen verantwoorden. De conservatie van de al dan niet begraven horizonten van een (paleo)bodem is in regel recht evenredig met de ruimtelijke bewaring van de artefactenconcentratie van de steentijdvindplaats. Een empirisch waargenomen bewaring van horizonten van de (paleo)bodem is dus een minimale vereiste om een afzonderlijk steentijdtraject in te lassen (verkennend en eventueel verder waarderend onderzoek), mits uiteraard is voldaan aan de (paleo)landschappelijke criteria. Ook dient rekening te worden gehouden met het feit dat (deels) intacte archeologisch relevante niveaus aanwezig kunnen zijn in (de top van) weinig/niet geërodeerde afzettingen waar zich nauwelijks of geen bodemvorming heeft voltrokken. Tenslotte kunnen ook dieperliggende (finaal-)paleolithische vondstniveaus aanwezig zijn in de pleistocene afzettingen, al dan niet in associatie met een paleobodem.

Type boor

De boringen worden uitgevoerd met een Edelmanboor met een boorkopdiameter van minstens 12 cm.

Boorgrid

Het standaard boorgrid voor het opsporen van relatief grote artefactenvindplaatsen (veelal bestaande uit agglutinerende kleine kampplaatsen)²³ uit de steentijd (met een omvang van ca. 50-200 m²) bedraagt 10 m bij 12 m.

Bemonstering sediment

De archeologisch relevante sedimenten worden ingezameld in gelabelde emmers (met boornummer, boordiepte en bodemhorizont op het begeleidend vondstkaartje).

Boordiepte en -volume

Alle opgeboorde sedimenten onder de antropogene bovengrond (teelaarde) die kunnen zijn geassocieerd met een archeologisch relevant niveau dienen te worden ingezameld. Indien nuttig voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen dient geboord te worden tot een diepte van 30 cm in de C-horizont.

Beschrijving van de bodemprofielen

²² Er is geen sprake meer van een voldoende intacte (paleo)bodem (zoals weergegeven op de bodemkaart) wanneer alle archeologisch relevante niveaus zijn verdwenen door historische bodemingrepen van natuurlijke en/of antropogene aard, zoals diepploegen en aftopping/vergraving. Door verschillende post-depositionele processen (vnl. bioturbatie) dient rekening te worden gehouden met een verticale migratie van artefacten en/of ecofacten, waardoor dieperliggende horizonten (B- en B/C) ook archeologisch relevant zijn.

²³ Crombé e.a. 2006.

De bodemopbouw wordt gedocumenteerd conform de bepalingen van het FAO Unesco systeem, maar in tegenstelling tot het landschappelijk bodemonderzoek dienen slechts referentie-bodemprofielen te worden gefotografeerd.

Zeven

De emmers met het ingezamelde sediment worden gezeefd op een zeef met maaswijdte van 2 mm. De zeefresidu's worden gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (artefacten en ecofacten), onder begeleiding van een ervaringsdeskundige inzake steentijdarcheologie in het algemeen en lithisch materiaal in het bijzonder. Per emmer worden de vondsten voorzien van een vondstenkaartje.

Verwerking en interpretatie

De diepteligging van de lithostratigrafische eenheden die zijn geassocieerd met archeologische indicatoren en de positieve boorpunten worden weergegeven op een digitaal terreinmodel.

Vondsten

De aangetroffen vondsten worden onderworpen aan een *assessment* en bewaard volgens de voorwaarden in de Code van Goede Praktijk.

Motivatie van methodologische afwijkingen

Eventuele afwijkingen t.o.v. de vooropgestelde methodologie worden gemotiveerd in de nota.

Afhankelijk van de resultaten van het verkennend archeologisch booronderzoek zijn de volgende vervolgtrajecten mogelijk:

4. Ter hoogte van boorpunten waar archeologische indicatoren worden aangetroffen en indien de bodembewaring ter plaatse goed is: archeologisch waarderend booronderzoek op deze locatie(s) en/of proefputtenonderzoek in functie van een prehistorische artefactensite, gevolgd door een proefsleuvenonderzoek.
5. Indien geen archeologische indicatoren voor steentijd aangetroffen worden of indien

4.4.1.3 Waarderend archeologisch booronderzoek: techniek en motivatie

In het geval van een positief resultaat (minstens één artefact en/of archeologisch relevant ecofact in het zeefresidu, in combinatie met een voldoende intacte bodemopbouw) dienen de vastgestelde steentijdvindplaatsen te worden gewaardeerd/ruimtelijk afgebakend. In eerste instantie wordt de zone rond een positief boorpunt of tussen positieve boorpunten afgebakend voor een verder waarderend booronderzoek in een denser boorgrid.

Type boor

De boringen worden uitgevoerd met een Edelmanboor met een boorkopdiameter van minstens 12 cm.

Boorgrid

De zones rond een positief boorpunt of tussen positieve boorpunten worden afgebakend voor een verder waarderend booronderzoek in een denser boorgrid van 5 m (afstand tussen de raaien) bij 6 m (afstand tussen de boorpunten).

Boordiepte en -volume

Alle opgeboorde sedimenten onder de antropogene bovengrond (teelaarde) die kunnen zijn geassocieerd met een archeologisch relevant niveau dienen te worden ingezameld. Indien nuttig voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen dient geboord te worden tot een diepte van 30 cm in de C-horizont.

Bemonstering sediment

De archeologisch relevante sedimenten worden gescheiden ingezameld per aardkundige eenheid of antropogene laag in gelabelde emmers (met boornummer, boordiepte en bodemhorizont op het begeleidend vondstkaartje).

Beschrijving van de bodemprofielen

De bodemopbouw wordt gedocumenteerd conform de bepalingen van het FAO Unesco systeem, maar in tegenstelling tot het landschappelijk bodemonderzoek dienen slechts referentie-bodemprofielen te worden gefotografeerd.

Zeven

De emmers met het ingezamelde sediment worden gezeefd op een zeef met maaswijdte van 2 mm. De zeefresidu's worden gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (artefacten en ecofacten), onder begeleiding van een ervaringsdeskundige inzake steentijdarcheologie in het algemeen en lithisch materiaal in het bijzonder. Per emmer worden de vondsten voorzien van een vondstenkaartje.

Verwerking en interpretatie

De diepteligging van de lithostratigrafische eenheden die zijn geassocieerd met archeologische indicatoren en de positieve boorpunten worden weergegeven op een digitaal terreinmodel.

Vondsten

De aangetroffen vondsten worden onderworpen aan een *assessment* en bewaard volgens de voorwaarden in de Code van Goede Praktijk.

Motivatie van methodologische afwijkingen

Eventuele afwijkingen t.o.v. de vooropgestelde methodologie worden gemotiveerd in de nota.

4.4.1.4 Proefputtenonderzoek: techniek en motivatie

Afhankelijk van de aard van het aangetroffen steentijdmateriaal kan het opportuun zijn om proefputten in te zetten naast of in plaats van waarderende archeologische boringen om de aard en spreiding van het materiaal te kunnen inschatten (indien waarderende boringen niet genoeg resultaten hierover verschaffen). Het doel van proefputten in functie van steentijd artefactensites is door een beperkt maar statisch representatief deel van een terrein op te graven, uitspraken te doen over de archeologische waarde van het gehele terrein.

De uitvoerders van het proefputtenonderzoek dienen niet te beschikken over bijkomende specifieke competenties ten opzichte van deze opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

Proefputten in functie van steentijd artefactensite worden manueel uitgraven waarbij het opgegraven sediment gezeefd dient te worden (maaswijdte van max. 2 mm). Afhankelijk van de onderzoeksvragen en –doelstellingen zijn de proefputten ca. 1 m² groot en vierkant van vorm. Indien een vast grid wordt gehanteerd, worden de proefputten uitgezet in een grid van max. 15X18 m. Indien afgeweken wordt van het grid of de omvang van de proefputten wordt die beschreven en verantwoord in de rapportering.

Proefsleuvenonderzoek: techniek en motivatie (onder voorbehoud)

Het landschappelijk bodemonderzoek zal bepalen of er al dan niet wordt overgegaan tot het aanleggen van proefsleuven. De sleuven worden aangelegd volgens de Code van Goede Praktijk (versie 4.0) hoofdstuk 8.6. Het betreft een site zonder complexe verticale stratigrafie (landelijke context).

Er worden twee proefsleuven voorgesteld met een noord-zuidoriëntatie en één met een noordwest-zuidoost oriëntatie (fig. 4.4). De aanlegdiepte van de proefsleuven wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider op basis van de vraagstelling en de onderzoeksdoelen. Ook de inplanting van kijkvensters wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. De locatie van kijkvensters staat in functie tot de densiteit en aard van de aanwezige bodemsporen.

De proefsleuven hebben een breedte van 2 m. De proefsleuven worden aangelegd in een vast grid. Het betreft parallelle raaian van ononderbroken proefsleuven met een maximale tussenafstand van 15 m ten opzichte van elkaar, gerekend vanuit de centrale lengte-as van de sleuven (fig. 2.5). Indien mogelijk worden de sleuven zoveel mogelijk aangelegd in de lengterichting van de percelen, dit zowel omwille van de praktische uitvoerbaarheid als hier omwille van het feit dat ze zo de helling in het reliëf volgen.

Door middel van proefsleuven wordt min. 10% van het onderzoeksareaal onderzocht. De oppervlakte van de kijkvensters bedraagt 2,5%. Indien een archeologische site wordt aangetroffen, worden extra proefsleuven en/of kijkvensters gegraven om een afbakening van de site te bekomen. Kijkvensters worden ook gegraven om schijnbaar lege zones te controleren. De proefsleuven en eventuele kijkvensters worden uitgegraven met een graafmachine met een tandenloze bak. De proefsleuven worden aangelegd op alle archeologische niveaus waarop grondsporen te zien zijn. De teelaarde en het eventuele onderliggende colluvium worden verwijderd.

Fig. 4.5: Voorgestelde proefsleuven voor fase 2 (onder voorbehoud).